

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. IV. Peccatum est injuria stricta contra Deum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

Resp. Ob honestatem peccati non libera variis exerceri posse virtutes, & inter alias justitiam.

pugnare cum naturali honestate, unde ob naturalem honestatem requiri possunt variae virtutes, intra quas una est justitia, quae obligat ad servandum illatum jus alterius, sive ex naturâ, & necessariò jus illud ei competat, sive non; unde si violetur invito Domino erit injustitia, sive Dominus ita sit invitus ut possit non esse, sed cedere jure suo, sive non, hoc enim merè materiale est in ratione justitiæ, sicut enim non efficit quò minus verè sit Dominus, ita nec quo minus verè committatur contra eum injustitia.

VI. Ex actu obedientia nullum deducitur argumentum ad actum justitiæ respectu Dei.

VI. Dices quintò: Obedientia erga Deum respicit voluntatem liberam illius, ergo & justitiæ. Omisso antecedente negatur consequentia, disparitas est, quia obedientiæ objectum juxta Sanctum Thomam 2. 2. quæst. 104. art. 2. est præceptum superioris, seu voluntas ejus intimata, cui refragari esset inobedientia, præceptum autem liberè intimatur, objectum verò justitiæ, est jus, quod si violetur invito Domino fit ei injuria. Sed quicquid sit de hoc

VII. Deus non minus essentialiter est dominus jurisdictionis, quam proprietatis.

VII. Respondetur secundò, eandem videri rationem de justitiâ, ac de obedientiâ; sicut enim Deus non potest cedere jure suo ut dominus proprietatis, seu ne homines ipsum offendant, ita nec cedere potest jure suo, ut dominus jurisdictionis, ne homines ipsi sint inobedientes, æquè enim essentialiter ipsi competit jus unum atque alterum. Unde sicut negatio libertatis in Deo quoad hoc secundum non obstat peccato inobedientiæ strictæ, ita, &c. Imò si Deus homini, vel Angelo conferret jurisdictionem in alios, & superiorem ita constitueret, ut non relinqueret ei potestatem cedendi jure suo, certè non videretur minus propriè actum, quo quis contemneret ipsius mandatum futurum inobedientiam, quam modò.

VIII. Præceptum superioris, etiam si esset necessarium, obligaret.

VIII. Declaratur hoc idem ex Sancto Thoma articulo illo secundo, in corpore, & ad secundum, ubi ait objectum obedientiæ esse præceptum superioris, vel expressum, vel tacitum, ergo potest esse inobedientia etiam in iis, quæ sunt intrinsecè mala, licet nullo sit de iis expressum mandatum, sed Deus non minus potest cedere jure jurisdictionis in his, seu ut non offendant ipsum homines ut supremum legislatorem, quam cedere jure suo proprietatis, & ut non ipsum offendant ut Dominum proprietatis, ergo: si quis verò aliquid præstet non reflectens ad præceptum, excusabitur ab inobedientiâ formali, sicut etiam à formali injustitiâ.

IX. Dices: Exemplari conceptus juris non potest, nisi in ordine ad voluntatem liberam.

IX. Dices sextò stare non posse hanc doctrinam cum conceptu essentiali juris, utpote quod nisi in ordine ad hujusmodi voluntatem liberam definitur nequit: definire enim justitiam cum Molina, tomo 1. de Justitiâ & Jure tract. 2. dub. 1. quod sit facultas aliquid faciendi, obtinendi, &c. cui si contraveniatur sine legitimâ causâ fit injuria, quam etiam definitionem amplectitur Lessius ibidem lib. 2. Disp. 1. num. 2. & alii plurimi, est committere circulum. Postea enim interroganti quid sit injuria, hanc explicant per ordinem ad jus, nempe ut sit id, quo violatur hoc jus, sicque jus per injuriam, & injuriam per jus declarant.

X. Cum natura faciat circulum in essendo, quidni Philosophus eos faciat in definiendo.

X. Respondetur primò cum Suarez Disput. 43. Metaph. Sectione ultimâ, & Hurtado 15. Metaph. Sect. 7. §. 64. in simili, non omnem circulum esse vitiosum, præsertim in correlativis, cum enim res à parte rei mutuo se respiciant, & efficiant quasi circulum in essendo, ut materia ref-

picit formam, & hæc vicissim materiam, potentia actum, actus potentiam, &c. quidni per hunc ad se respectum definiti & explicari poterunt. Sic Aristoteles materiam definit per formam, & formam per materiam, Porphyrius genus per speciem, & hanc per genus. Sicut etiam in moralibus creditor explicatur per debitorem, & è contra. Hujusmodi ergo circuli non semper improbantur, sed ii solum, qui planè idem dicunt per idem, ut videri potest quod est visibile, visibile est quod potest videri, quod solum videtur ludere in verbis.

Ne tamen nos huic modo respondendi atringamus, dico injuriam propriè dictam esse eam, quæ inferitur Domino proprietatis ut Dominus proprietatis est, utendo scilicet, vel aliquo modo disponendo de re ipsius, illo invito; proprietatis autem est, qua res dicitur nostra, nostra verò dicuntur illa omnia, quæ physicè nobis aut moraliter uniuntur, aut à nobis aliquo modo causantur. Jus tandem proprietatis dici potest facultas moralis, qua licet mihi pro libito uti re aliquâ tanquam meâ. Adde adversarios non effugere hoc inconveniens dicendo jus esse potestatem moralem fundatam in liberâ voluntate alterius, non enim in quavis voluntate liberâ illam possunt constituere, sed in voluntate habentis dominium proprietatis, non jurisdictionis formaliter. Dominium verò proprietatis explicant per injuriam, qua violatur; si autem ulterius quæras quid sit injuria, recurrunt ad dominium proprietatis, & concluduntur in circulo.

XI. Quid sit injuria stricta dicta.

Adversariè in sua explanatione juris & injuria non effugiunt circulum.

SECTIO QUARTA.

Peccatum est injuria stricta contra Deum.

ITA Suarez opusculo de Justitiâ Dei, Sect. 2. num. 9. & hic Disp. 4. Sect. 5. & Tomo 4. Disp. 2. de Pœnitentiâ, Sect. 3. Tannerus de Pœnitentiâ: quæst. 2. dub. 2. & alii recentiores, videturque mens Sancti Thomæ, tum alibi, tum tertiâ parte, quæst. 85. art. 3. ubi Pœnitentiam ait esse speciem justitiæ.

I. Peccatum est injuria stricta contra Deum.

Ratio conclusionis à priori est, quia Deus titulo creationis & conservationis habet in creaturas rationales in ordine ad officia ab eis debita præstanda jus quoddam proprietatis excellentissimum, multòque strictius, quam Dominus quivis creatus ad servum, ut exigat ab eo obsequia, vel herus in mercenarium, sed hi tenentur ex justitiâ imperata sibi ab hero & domino peragere, ergo à fortiori homo tenebitur ex justitiâ ad ea præstanda, quæ Deus ab eo ut Dominus proprietatis exigat, ergo è contra si ea non præstet peccabit peccato injustitiæ, utitur namque re alienâ invito Domino, vel saltem id, ad quod ex justitiâ tenetur, omittit. Confirmatur: Homo verè & propriè est servus Dei, ergo obligatur ei ex justitiâ.

II. Ratio est, quia Deus in creaturas rationales habet jus proprietatis perfectissimum.

Secundò probatur: Peccata in Scripturis passim vocantur injustitiæ, iniquitates, offensæ, & aliis hujusmodi nominibus, quæ veram injuriam contra Deum in iis repertam sonant: Dixi conturbabor adversum me injustitiam meam Domino. Psalmo 31. ubi peculiariter notandum, cum voce injustitiâ conjungi dominium, ut insinuet se servum, Deum tanquam Dominum offensissio:

III. Peccata in Scripturis passim appellantur injustitia.

TOM. II.

& Psalmo 50. dicit Deo Propheta, *tibi soli peccavi*, ut significet, licet duobus peccatis gravissimis iniustitiae, adulterio scilicet, & homicidio homines offendisset, tanta tamen erat injuria in his contra Deum, ut *soli Deo* injuriam intulisse videretur, ut ex Theodoro notat Suarez lib. 7. de Gratiâ, cap. 14. num. 50. Imo toties peccatum in Scripturâ vocatur injuria, iniquitas, & offensâ Dei, ut nonnulli apud Suarium putent esse de Fide peccatum esse injuriam propriam contra Deum, nec posse ullo sensu metapharico loca illa Scripturæ explicari, licet ipse pro suâ modestiâ id affirmare nolit. Ita tamen ratio injuriæ & offensæ in Deum apparet in peccato, ut Halensis quartâ parte, quæst. 54. in 2. art. 2. §. 6. dicat ipsam rationem informatam legibus æternis dictare penitentem debere punire in se offensam, sive injuriam Dei.

Non pauci existimant suâ certâ esse in peccato contineri rationem injuriæ strictæ contra Deum.

IV.

Deus in sacris Literis frequenter appellatur Dominus.

Tertiò: Nihil frequentius in Scripturâ, quam Deum vocari Dominum, homines servos, Isaïæ 45. *Ego Dominus, & non est alius, Ego Dominus, & non est alter, ego Dominus faciens omnia hæc.* & Apocalyp. 19. dicitur: *Rex Regum, & Dominus dominantium.* unde fit, ut homo teneatur Deo tanquam Domino parere, utpote cujus actiones omnes sub vero illius dominio existant. Quod ut clarè significaret Deus, cum jam esset laturus legem, non solum sæpè priùs repetit verba illa: *Ego Dominus Deus tuus*, sed post singula ferè præcepta repetit: *Ego Dominus*, ut constat ex Levitici 18. & ut omittam infinita alia, dicit Christus Lucæ 17. *Cum feceritis omnia quæ præcepta sunt vobis, dicite, servi inutiles sumus, quod debuimus facere fecimus.* Quare putant aliqui Deum semper præcipere ut dominum proprietatis, quia quandocumque aliquid præcipit, id facit ad gloriam suam, quam exigit ab hominibus, ergo præcipit ut dominum proprietatis, qui obsequia debita à servis suis exigit. Ignorantia verò potest excusare à formali iniustitiâ, sicut à quavis aliâ ratione malitiæ in actu repertâ.

Dum legem ferret Deus, per singula ferè præcepta se vocavit Dominum.

V.

Quadam peccata sunt directè contra Deum, & consequenter singula vitia injuria.

Quartò: Clariùs hoc constat in peccatis iis, quæ sunt directè contra honorem Dei, Deus enim non minus est Dominus honoris sui, & famæ, quam homo, si ergo homini infertur injuria stricta, dum quis ipsum infamat, aut contumeliâ afficit, quidni erit etiam injuria, si quis idem præstet Deo, ut si quis detrahat bonitati, aut alteri ejus attributo, dicendo Deum esse crudelem, injustum, mendacem, non habere providentiâ & curam Universi. Item per idololatriam, quæ proinde est respectu Dei, ac si quis in creatis vellet honorem regium alteri conferre, quod sicut hic esset injuria gravissima, & crimen læsæ majestatis, ita Idololatria est gravissima injuria contra Deum summum Regem, eoque gravior, quò majestas major, & eo honore dignior.

Cur per idololatriam gravissima Deo inferatur injuria.

SECTIO QUINTA.

Objectiones contendentes peccatum non esse injuriam strictè dictam contra Deum.

I.

Dicit: Non potest homo reddere æquale pro peccato suo.

Objicies primò: Justitia ex conceptu suo ordinatur ad æqualitatem inter personam lædentem & læsam constituendam, homo verò pro peccato admisso reddere Deo æquale non potest, cum peccatum mortale vel sit malitiæ sum-

plicitè infinitæ, ut multi autumant, vel saltem superioris ordinis ad omnem satisfactionem puræ creaturæ, ut postea videbimus, ergo non tenetur quis Deo pro illo satisfacere, cum nemo teneatur ad impossibile, ergo nec peccatum est injuria stricta, ex hac enim oritur obligatio satisfaciendi.

Sed contra primò: Pro peccato siquidem veniali potest homo satisfacere, ergo non est cur hoc excludatur à ratione injuriæ, & in illud admittente non oritur stricta obligatio pro eo satisfaciendi. Contra secundò: Justitia, ut dictum est in objectione, ordinatur ad servandum æqualitatem; ergo inclinatur ut quis non peccet mortaliter, per hoc enim constituitur inæqualitas inter hominem & Deum; ergo committitur iniustitia, sicque peccatum hoc est injuria stricta, & actus iniustitiæ contra Deum. Contra tertio: In quibusdam namque casibus clarum videtur nonnullis actionibus strictam in peccato oriri obligationem justitiæ ad satisfaciendum Deo ut si quis notabiliter Dei existimationem læserit, dicendo scilicet eum esse injustum, crudelem, mendacem, &c. absque dubio enim damnum hoc reparare, honorèmq; ablatum restituere tenetur.

Respondetur itaque, licet qui peccatum mortale commisit, nequeat ita ad æqualitatem pro eo satisfacere, ut illius remissionem obtineat; hoc enim vires puræ creaturæ excedit, aliquam tamen satisfactionem exhibere potest, & tenetur, dolendo scilicet de peccato commisso, veniamque petendo, &c. quod nisi præstet tempore quo hoc exigitur, novam offensam incurrit, ut in fine hujus Sectionis ostenditur. Quemadmodum si quis, postquam grave æs alienum contraxerat, bonis sit spoliatus, si eo inopia sit redactus ut nihil planè solvere possit ad nihil tenetur, si verò ex parte sit solvendo, reddere debet quod potest. Eodem modo res se habet in præsentia; quamvis enim ex toto satisfacere peccator nequeat, & perfectam constituere æqualitatem, facere tamen in hoc genere tenetur quod potest, si verò statim post admissum peccatum reddatur impotens ad ullam omnino satisfactionem exhibendam, ut si incidat in amentiam, ad nullam tenebitur magis quam is in altero casu, qui bonis omnibus esset exutus.

Objicies secundò: Confundi in hac sententiâ virtutes & vitia. Confirmatur, nam si peccatum sit iniustitia, deberet hæc circumstantia in confessione aperiri, cum variet speciem peccati. Ad argumentum nego ullam esse hic confusione, sed idem actus secundum varios respectus constituit diversas virtutes & vitia: unde actus dans cultum debitum Deo, in quantum dat cultum est actus religionis, in quantum cultus est debitus ei hic & nunc, ut domino, est justitia. Ad confirmationem, dico generales circumstantias non esse necessariò in confessione aperendas, quæ etiam de causa non aperitur circumstantia inobedientiæ contra Deum, quia in quovis peccato intelligitur; si tamen in particulari aliqua materiâ justitiæ Deum quis offendisset, ipsum infamando, aut blasphemando, deberet circumstantiam illam fateri.

Objicit tertio: Qui ergo equum alteri injustè abstulit, injustus erit, non solum contra dominum equi, sed contra Deum, sicque deficiente domino equi, teneretur eum restituere Deo. Concessâ priori consequentiâ, negatur secunda;

Respondetur itaque, licet qui peccatum mortale commisit, nequeat ita ad æqualitatem pro eo satisfacere, ut illius remissionem obtineat; hoc enim vires puræ creaturæ excedit, aliquam tamen satisfactionem exhibere potest, & tenetur, dolendo scilicet de peccato commisso, veniamque petendo, &c. quod nisi præstet tempore quo hoc exigitur, novam offensam incurrit, ut in fine hujus Sectionis ostenditur. Quemadmodum si quis, postquam grave æs alienum contraxerat, bonis sit spoliatus, si eo inopia sit redactus ut nihil planè solvere possit ad nihil tenetur, si verò ex parte sit solvendo, reddere debet quod potest. Eodem modo res se habet in præsentia; quamvis enim ex toto satisfacere peccator nequeat, & perfectam constituere æqualitatem, facere tamen in hoc genere tenetur quod potest, si verò statim post admissum peccatum reddatur impotens ad ullam omnino satisfactionem exhibendam, ut si incidat in amentiam, ad nullam tenebitur magis quam is in altero casu, qui bonis omnibus esset exutus.

Objicies secundò: Confundi in hac sententiâ virtutes & vitia. Confirmatur, nam si peccatum sit iniustitia, deberet hæc circumstantia in confessione aperiri, cum variet speciem peccati. Ad argumentum nego ullam esse hic confusione, sed idem actus secundum varios respectus constituit diversas virtutes & vitia: unde actus dans cultum debitum Deo, in quantum dat cultum est actus religionis, in quantum cultus est debitus ei hic & nunc, ut domino, est justitia. Ad confirmationem, dico generales circumstantias non esse necessariò in confessione aperendas, quæ etiam de causa non aperitur circumstantia inobedientiæ contra Deum, quia in quovis peccato intelligitur; si tamen in particulari aliqua materiâ justitiæ Deum quis offendisset, ipsum infamando, aut blasphemando, deberet circumstantiam illam fateri.

Objicit tertio: Qui ergo equum alteri injustè abstulit, injustus erit, non solum contra dominum equi, sed contra Deum, sicque deficiente domino equi, teneretur eum restituere Deo. Concessâ priori consequentiâ, negatur secunda;

Respondetur itaque, licet qui peccatum mortale commisit, nequeat ita ad æqualitatem pro eo satisfacere, ut illius remissionem obtineat; hoc enim vires puræ creaturæ excedit, aliquam tamen satisfactionem exhibere potest, & tenetur, dolendo scilicet de peccato commisso, veniamque petendo, &c. quod nisi præstet tempore quo hoc exigitur, novam offensam incurrit, ut in fine hujus Sectionis ostenditur. Quemadmodum si quis, postquam grave æs alienum contraxerat, bonis sit spoliatus, si eo inopia sit redactus ut nihil planè solvere possit ad nihil tenetur, si verò ex parte sit solvendo, reddere debet quod potest. Eodem modo res se habet in præsentia; quamvis enim ex toto satisfacere peccator nequeat, & perfectam constituere æqualitatem, facere tamen in hoc genere tenetur quod potest, si verò statim post admissum peccatum reddatur impotens ad ullam omnino satisfactionem exhibendam, ut si incidat in amentiam, ad nullam tenebitur magis quam is in altero casu, qui bonis omnibus esset exutus.

Objicies secundò: Confundi in hac sententiâ virtutes & vitia. Confirmatur, nam si peccatum sit iniustitia, deberet hæc circumstantia in confessione aperiri, cum variet speciem peccati. Ad argumentum nego ullam esse hic confusione, sed idem actus secundum varios respectus constituit diversas virtutes & vitia: unde actus dans cultum debitum Deo, in quantum dat cultum est actus religionis, in quantum cultus est debitus ei hic & nunc, ut domino, est justitia. Ad confirmationem, dico generales circumstantias non esse necessariò in confessione aperendas, quæ etiam de causa non aperitur circumstantia inobedientiæ contra Deum, quia in quovis peccato intelligitur; si tamen in particulari aliqua materiâ justitiæ Deum quis offendisset, ipsum infamando, aut blasphemando, deberet circumstantiam illam fateri.

Objicit tertio: Qui ergo equum alteri injustè abstulit, injustus erit, non solum contra dominum equi, sed contra Deum, sicque deficiente domino equi, teneretur eum restituere Deo. Concessâ priori consequentiâ, negatur secunda;